

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 640/2023-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditsša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Michalom Mozolíkom, advokátom, Palárikova 1449, Čadca, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 38Ek/2533/2022 z 25. júla 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 38Ek/2533/2022 z 25. júla 2023 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 38Ek/2533/2022 z 25. júla 2023 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Banská Bystrica **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **799,36 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu

k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením okresného súdu ako exekučného súdu sp. zn. 38Ek/2533/2022 zo 7. novembra 2022 a uznesením okresného súdu sp. zn. 38Ek/2533/2022 z 25. júla 2023. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd obe napadnuté uznesenia zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 640/2023-14 z 5. decembra 2023 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením z 25. júla 2023. Vo zvyšnej časti bola ústavná sťažnosť odmietnutá.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa v procesnom postavení oprávneného domáhal návrhom doručeným okresnému súdu 16. septembra 2022 vykonania exekúcie proti povinným 1, 2 a 3 na podklade exekučného titulu – notárskej zápisnice sp. zn. N 1255/2012, Nz 47975/2012, NCRI 48807/2012 napísanej a podpísanej na Notárskom úrade JUDr. Zory Belkovej. Okresný súd napadnutým uznesením zo 7. novembra 2022 návrh sťažovateľa zamietol, konštatujúc, že existujú dôvody, pre ktoré by bola exekúcia zastavená. Proti napadnutému uzneseniu zo 7. novembra 2022 podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú okresný súd napadnutým uznesením z 25. júla 2023 zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ nesúhlasí so zamietnutím svojho návrhu na vykonanie exekúcie ani s právnymi závermi uvedenými v oboch napadnutých uzneseniach okresného súdu. Uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu na vykonanie exekúcie považuje za ústavne neudržateľné z dôvodu rozporu so základnými pravidlami rozhodovania o takomto návrhu.

5. Napadnuté uznesenie z 25. júla 2023 je nedostatočne odôvodnené, pričom okresný súd na vec neopodstatnene a arbitrárne aplikoval § 202 ods. 2 Exekučného poriadku, a zároveň je nepreskúmateľné, keďže okresný súd sa v ňom vôbec nevysporiadal s argumentmi uvedenými v sťažnosti. Odôvodnenie zamietnutia sťažnosti vykazuje známky zjavnej nesprávnosti, arbitrárnosti a rozpornosti s citovanými zákonnými ustanoveniami.

6. Podľa názoru sťažovateľa na výkon exekúcie proti povinnému 1 ani zo samotnej argumentácie okresného súdu nemá vplyv žiadna faktická ani právna prekážka. Povinného 1 nebolo potrebné vôbec dodatočne vyzývať na splnenie dlhu písomnou výzvou, aby proti nemu mohla byť nariadená exekúcia. Právny záver exekučného súdu je preto podľa sťažovateľa ústavne neudržateľný. Okresný súd sa uvedenou sťažnostnou námietkou v napadnutom uznesení z 25. júla 2023 vôbec nezaoberal.

7. Okresný súd prekročil zákonné limity preskúmavania exekučného titulu a ústavne neudržateľne spochybnil exekučný titul v celom rozsahu, tvrdiac, že existujú dôvody, pre ktoré by exekúcia musela byť zastavená, hoci žiadny relevantný dôvod podľa Exekučného poriadku nebol daný a naplnený.

8. Sťažovateľ je toho názoru, že pri odpovedi na výzvu okresného súdu z 27. septembra 2022 zaslanú podľa § 52 ods. 1 Exekučného poriadku postupoval podľa čl. 10 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), a preto mu nebolo možné vytknúť, že nepredložil požadované doklady. Výzva tak bola v plnom rozsahu splnená, aj čo sa týka výzvy povinnému 1, napriek tomu, že boli splnené podmienky na vykonanie exekúcie proti všetkým povinným podľa § 48 ods. 2, 4 písm. c) Exekučného poriadku aj bez tejto výzvy na plnenie povinnému 1.

9. Exekučný súd pri vydaní napadnutých uznesení nereflektoval na základné pravidlá rozhodovania v exekučnom a civilnom sporovom konaní, keď zjavne neskúmal a neposudzoval splnenie podmienok na vykonanie exekúcie k stavu v čase rozhodovania, ale odkazoval na podaný návrh a stav v čase podania návrhu. Pre rozhodovanie exekučného súdu nie je podstatné, či je exekučný titul vykonateľný v čase podania návrhu, ale v čase vydania rozhodnutia.

10. Podľa sťažovateľa okresný súd založil uznesenie o zamietnutí návrhu na ústavne neudržateľných právnych záveroch, keď v dôsledku absencie výzvy povinnému 1 zamietol návrh proti všetkým trom povinným. Zákon neukladá povinnosť, aby bol na plnenie vyzvaný aj ručiteľ, opačný záver vyplývajúci z napadnutých uznesení je zjavne nesprávny. Vo vzťahu k § 548 ods. 1 Občianskeho zákonníka je nepodstatné a právne bez významu, či sťažovateľ povinných 2 a 3 na plnenie vyzval a či ich vyzval pred alebo po výzve povinnému 1. Citované ustanovenie neukladá veriteľovi následnú povinnosť vyzvať ručiteľa na vznik predpokladaného právneho následku – vymáhateľnosti nároku aj proti ručiteľovi. Výzvu povinným 2 a 3 vyžadoval exekučný súd bez povinnosti výzvy povinnému 1, pričom táto podmienka vyplývajúca z exekučného titulu bola splnená podľa § 48 ods. 2, 4 písm. c) Exekučného poriadku, preto malo byť vydané poverenie na vykonanie exekúcie.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnených osôb a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

11. Podpredseda okresného súdu v písomnom vyjadrení vyjadril názor, že v ústavnej sťažnosti absentuje ústavnoprávny rozmer, keďže aplikáciu podústavného práva považuje za ústavne konformnú, pričom ústavný súd nie je odvolacím orgánom proti rozhodnutiam všeobecných súdov.

12. Podľa názoru zákonného sudcu sa sťažovateľovi nemení nezvratným spôsobom jeho právne postavenie, keď notárska zápisnica ako exekučný titul netvorí prekážku právoplatne rozhodnutej veci. Posúdenie notárskej zápisnice ako exekučného titulu neznemožňuje sťažovateľovi domáhať sa priznania svojho nároku na všeobecnom súde. Notárska zápisnica je špecifickým exekučným titulom, pri ktorom absentuje mocenský, verejnoprávny rozmer, keď je vo svojej podstate len súkromnoprávnou dohodou. Jej uzatvorenie je možné až po tom, ako vznikol dlh a je splatný. Zákonný sudca si však uvedomuje relatívne ustálenú súdnu prax akceptujúcu jej spísanie aj pred vznikom splatnosti pohľadávky. Uvedené ale neznamená rezignáciu exekučného súdu na skúmanie notárskej zápisnice pred udelením poverenia súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie. Podstatou preskúmania notárskej zápisnice vo fáze po podaní návrhu na vykonanie exekúcie oprávneným je preverenie materiálnej a formálnej stránky vykonateľnosti exekučného titulu. Formálna stránka spočíva v dodržaní formy notárskej zápisnice, ako je upravená v § 47 Notárskeho

poriadku. Materiálna stránka je priamo predpísaná v § 45 ods. 2 písm. c) Exekučného poriadku, jednou z jej podmienok je, aby táto zápisnica obsahovala právny záväzok. Ďalšími podmienkami materiálnej vykonateľnosti sú označenie oprávnenej osoby, povinnej osoby, právneho dôvodu, predmetu a času plnenia a súhlas povinnej osoby s vykonateľnosťou notárskej zápisnice. V notárskej zápisnici nemožno vylúčiť stanovenie času plnenia tak, že bude viazaný na určitú skutočnosť, ktorej splnenie je neisté, a že v takomto prípade treba obdobne postupovať v zmysle § 47 Exekučného poriadku. Oprávnený v takomto prípade nesie dôkazné bremeno o splnení skutočnosti, na ktorú je čas plnenia viazaný. Prípustným dôkazom je iba listina vydaná alebo overená oprávneným orgánom, ktorú oprávnený musí pripojiť k potvrdeniu o vykonateľnosti exekučného titulu. Ak oprávnený takúto listinu nemá a nevie ju ani inak zabezpečiť, musí sa domáhať rozhodnutia súdu v základnom konaní, ktorým preukazuje jej splnenie. Exekučný súd je teda povinný v každom štádiu exekučného konania skúmať, či oprávnený pripojil k návrhu listinu vydanú alebo overenú oprávneným orgánom, z ktorej je zjavné, že došlo ku skutočnosti, na ktorú je čas plnenia viazaný. Bez predloženia takejto listiny nie je oprávnený sám posúdiť, či nastala vykonateľnosť rozhodnutia, a teda možnosť jeho núteného výkonu. Keďže je to spravidla oprávnený, kto koncipuje znenie notárskej zápisnice, je na ňom, aby v nej bol čas plnenia vyjadrený nespochybniteľným spôsobom, pričom pokiaľ to tak nie je, vystavuje sa riziku zamietnutia návrhu na vykonanie exekúcie, k čomu došlo aj v uvedenej veci. Vzhľadom na uvedené zákonný sudca považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú.

III.2. Vyjadrenie zúčastnených osôb:

13. Ústavný súd v zmysle § 126 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) umožnil vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti aj zúčastneným osobám, ktorými sú povinní v exekučnom konaní, teda obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] (povinný 1), [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (povinná 2) a [REDAKOVANÉ] (povinný 3). Zúčastnené osoby sa v lehote určenej ústavným súdom k ústavnej sťažnosti nevyjadrili.

III.3. Replika sťažovateľa:

14. Sťažovateľ vo svojej replike v podstatnom uviedol, že vyjadrenie okresného súdu nereflektuje na podstatu ústavnej sťažnosti, ale smeruje k spochybneniu právomocí ústavného súdu rozhodnúť o sťažnosti, ktorú sťažovateľ považuje za dôvodnú v plnom rozsahu. Namietané porušenia okresného súdu dosahujú ústavnoprávny rozmer, keďže okresný súd opomína vo svojom vyjadrení, že napadnuté uznesenie o zamietnutí sťažnosti je svojou povahou rozhodnutím, ktorým konanie končí. Námietka, že napadnuté rozhodnutia netvorí prekážku *res iudicata*, je právne bez významu vzhľadom na plynutie času.

15. Neobstojí argumentácia okresného súdu spochybňujúca právomoc ústavného súdu rozhodovať o danej veci a rovnako neobstojí ani argumentácia spochybňujúca notársku zápisnicu ako exekučný titul. Exekučný titul v podobe notárskej zápisnice je osobitný inštitút, resp. druh exekučného titulu, ktorý má práve umožniť exekúciu v prípade nesplnenia nesporného nároku. Pre notoriету, ktorou je dĺžka základného konania o priznanie nároku a náklady s tým spojené a plynutie času, je zmenené právne postavenie sťažovateľa a jeho právo na exekúciu nemožno takto obmedziť. Treba

prihliadnuť na významné okolnosti a ich možné zmeny do prípadného skončenia základného konania o priznanie nároku, ktoré by spôsobili ujmu sťažovateľovi na práve vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práve na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Takúto argumentáciu okresného súdu nie je možné akceptovať, pretože by znamenala *a priori* vylúčenie právomoci ústavného súdu vo všeobecnej rovine a možnosť exekučného súdu rozhodovať si bez odôvodnenia podľa ľubovôle bez akejkoľvek kontroly.

16. Odkaz na § 202 ods. 2 Exekučného poriadku, podľa ktorého nemusí exekučný súd v druhom stupni odôvodňovať svoje rozhodnutie, ak sa stotožní s odôvodnením rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka v prvom stupni, je za argumentácie produkovanej sťažovateľom na oboch stupňoch rozhodovania exekučného súdu absolútne nedostačujúci a nenáležitý pre ústavne konformné rozhodnutie a vysporiadanie sa so sťažnosťnými námietkami sťažovateľa v sťažnosti proti uzneseniu porušovateľa o zamietnutí návrhu na vykonanie exekúcie. Okresný súd konajúci sudcom sa totiž nemohol za danej situácie a argumentácie sťažovateľa ústavne udržateľným spôsobom stotožniť s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí vyššieho súdneho úradníka v prvom stupni bez vysporiadania sa so špecifickými argumentmi sťažovateľa.

17. Argumentáciou o absencii mocenského verejnoprávneho rozmeru notárskej zápisnice (notárska zápisnica je pritom verejnou listinou, rovnako ako i vykonateľné rozhodnutie súdu) okresný súd akoby vytváral z notárskej zápisnice osobitnú kategóriu exekučného titulu, ktorý môže na rozdiel od vykonateľného rozhodnutia súdu skúmať v podstatne širšom rozsahu ako exekučný titul, ktorým je vykonateľné súdne rozhodnutie. Ak je napr. právoplatné a vykonateľné súdne rozhodnutie objektívne nezákonné pre akýkoľvek dôvod, nie je možné, aby ho exekučný súd skúmal materiálne a vyjadroval sa napríklad k danosti nároku, keďže prevažuje princíp istoty. Právomoc exekučného súdu je tak limitovaná na preskúmanie formálnych znakov exekučného titulu, a to aj pokiaľ ide o notársku zápisnicu. Je mimo právomoci exekučného súdu hodnotiť správnosť exekučného titulu, teda jeho súladnosť s hmotnoprávnymi predpismi. Predmetná notárska zápisnica obsahuje všetky náležitosti predpísané § 45 ods. 2 písm. c) Exekučného poriadku vrátane času plnenia, pričom exekučným titulom predpísaný postup bol splnený, a preto bola notárska zápisnica vykonateľným exekučným titulom v čase rozhodovania exekučného súdu, a preto exekučný súd mal vydať poverenie na vykonanie exekúcie určenému súdnemu exekútorovi.

18. Sťažovateľ zároveň poukázal na skutočnosť, že okresný súd vo svojom vyjadrení argumentuje inak, než argumentoval v napadnutých rozhodnutiach. Na argumentáciu okresného súdu tak nie je možné z povahy veci prihliadať ako na dôvodnú vo vzťahu k spochybneniu argumentácie žalobcu v ústavnej sťažnosti. Odhliadnuc od uvedeného, argumentácia okresného súdu vo vyjadrení týkajúca sa vyjadrenia času plnenia nespochybniteľným spôsobom s poukazom na § 47 Exekučného poriadku je navyše nesprávna, bez právneho významu a v rozpore s obsahom notárskej zápisnice. Čas plnenia v notárskej zápisnici vo vzťahu k povinnému 1 nie je podmienený, neviaže sa na žiadnu podmienku, takže k aplikácii a argumentácii § 47 Exekučného poriadku absentuje vecný podklad.

19. Sťažovateľ napokon považuje za nesprávny argument okresného súdu, že oprávnený koncipuje znenie notárskej zápisnice. Znenie notárskej zápisnice koncipuje v právnych detailoch notár spisujúci notársku zápisnicu, a nie oprávnený, ktorý je (vo väčšine prípadov, ako aj v tomto prípade) laik v oblasti práva. Rovnako je nesprávny argument, že v notárskej zápisnici nedošlo k vyjadreniu času plnenia nespochybniteľným spôsobom, čo viedlo k zamietnutiu návrhu

na vykonanie exekúcie. Podľa namietaných rozhodnutí exekučného súdu nebola táto okolnosť dôvodom zamietnutia návrhu na vykonanie exekúcie. Zároveň čas plnenia je v notárskej zápisnici vyjadrený tak, že je možné konštatovať na základe dokladov predložených exekučnému súdu, že čas plnenia nastal proti všetkým trom povinným a notárska zápisnica je a bola aj v čase rozhodovania o návrhu na vykonanie exekúcie vykonateľná s prihliadnutím na § 46 ods. 2 a § 47 ods. 1, 2 Exekučného poriadku proti všetkým trom povinným.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

20. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti, pripojenými listinami a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

21. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením z 25. júla 2023 je založená na tvrdení o jeho nedostatočnom odôvodnení, keďže sa sudca okresného súdu nezaoberal podstatou jeho sťažnostných námietok, ale svojvoľne aplikoval § 202 ods. 2 Exekučného poriadku, na ktorého aplikáciu nebol dôvod. Sťažovateľ ďalej zastáva názor, že okresný súd napadnutým uznesením z 25. júla 2023 podporil svojvoľnú aplikáciu ustanovení Exekučného poriadku uvedenú v uznesení vydanom vyšším súdnym úradníkom, keďže boli splnené podmienky na vydanie poverenia na vykonanie exekúcie a, naopak, nebol dôvod na zamietnutie návrhu na vykonanie exekúcie.

22. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 71/97), a preto ich namietané porušenie ústavný súd preskúmal spoločne.

23. Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02) súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto musí aj exekučný súd pri svojom postupe dbať na zabezpečenie prístupu k súdnej ochrane, ktorý môže byť obmedzený len za podmienok ustanovených zákonom. Obsah základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak ich oprávnený subjekt splní, súd mu efektívne umožní (má umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú. To platí aj pri nútenom výkone súdneho a iného rozhodnutia, keď sa musí zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom (napr. II. ÚS 37/2011).

24. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený čl. 6 ods. 1 dohovoru a implicitne aj čl. 46 ods. 1 ústavy, je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom

a nestrannom súde (právo na prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania (právo na prístup k spravodlivosti), ktorého integrálnou súčasťou je aj právo účastníka na riadne (ústavne súladné) odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

25. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie z 25. júla 2023 z hľadiska naplnenia ústavných parametrov práva na spravodlivé súdne konanie, jeho ústavnej akceptovateľnosti a zlučiteľnosti jeho účinkov so sťažovateľom označenými právami podľa ústavy a dohovoru. Zároveň v súlade s materiálnym prístupom k ochrane ústavnosti vzal pri posudzovaní namietaného porušenia práv sťažovateľa napadnutým uznesením do úvahy aj obsah procesne bezprostredne mu predchádzajúceho uznesenia súdneho úradníka, keďže označené rozhodnutie súdneho úradníka a napadnuté rozhodnutie o uplatnenom opravnom prostriedku (sťažnosti) tvoria z hľadiska predmetu požadovanej ústavnej ochrany jeden celok (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08).

26. Vo vzťahu k dôvodom ústavnej sťažnosti, ako aj predostretej argumentácii účastníkov konania sú z pohľadu ústavného súdu podstatnými odpovede na uvedené skutočnosti:

a) či okresný súd pri posudzovaní návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie postupoval v súlade s relevantnými ustanoveniami Exekučného poriadku a v súlade s jemu danými právomocami,

b) či okresný súd zasiahol do obsahu označených práv zvoleným procesným postupom podľa § 202 ods. 2 Exekučného poriadku, a teda či aplikoval predmetné ustanovenie ústavne súladne.

27. Z uznesenia o zamietnutí návrhu na vykonanie exekúcie v podstatnom vyplýva, že okresný súd zamietol návrh sťažovateľa podľa § 53 ods. 3 písm. b) v spojení s § 53 ods. 4 Exekučného poriadku, keď zastával názor, že existujú dôvody, pre ktoré by bola exekúcia zastavená. Okresný súd na úvod konštatoval, že je nevyhnutné aplikovať normy občianskeho práva, ktorými sa spravoval aj hlavný ručiteľský záväzok. Následne v podstatnom uviedol, že právnym dôvodom vzniku právneho záväzku v zmysle exekučného titulu je poskytnutie finančných prostriedkov na základe zmluvy o pôžičke z 2. augusta 2011 (v znení dodatku č. 1 z 23. júla 2012) uzatvorenej podľa § 657 a nasl. Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k povinným 2 a 3 ide o akcesorický záväzok. Okresný súd odkázal na § 548 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého ručiteľ je povinný dlh splniť, ak ho nesplnil dlžník, hoci ho nato veriteľ vyzval. Okresný súd na základe predložených listín napriek výzve nepovažoval za preukázané, že by došlo k riadnemu splneniu uloženej povinnosti. Oprávnený k návrhu na vykonanie exekúcie predložil výzvy adresované povinným 2 a 3 z 31. augusta 2022 a odoslané 1. septembra 2022. Zároveň predložil výzvu adresovanú povinnému 1 datovanú 18. septembrom 2022. Návrh na vykonanie exekúcie bol pritom podaný už 16. septembra 2022, teda predchádzal výzve povinnému v 1. rade. Okresný súd následne poukázal na zákonnú úpravu ručenia upravenú § 546 a nasl. Občianskeho zákonníka a konštatoval, že výzva povinnému 1 má časovo predchádzať výzve ručiteľovi/ručiteľom. Vzhľadom na uvedené okresný súd uzatvoril, že výzva ručiteľom časovo predchádzala výzve povinnému 1, a preto dospel k záveru, že existujú dôvody, pre ktoré by exekúcia musela byť zastavená.

28. Sťažovateľ v sťažnosti proti uzneseniu zo 7. novembra 2022 vzniesol niekoľko námietok, ktoré boli z pohľadu ústavného súdu právne významné pre meritum rozhodnutia o návrhu na vykonanie exekúcie. Namietal, že (i) vo vzťahu k povinnému 1 je notárska zápisnica priamo vykonateľná, pretože je priamo zaviazaný na plnenie bez povinnosti výzvy na plnenie, (ii) vo vzťahu k povinným 2 a 3 bolo deklarované zo strany sťažovateľa, že v čase vydania uznesenia zo 7. novembra 2022 im boli doručené výzvy na plnenie, a teda (iii) v čase vydania napadnutého uznesenia bola preukázaná podmienka podľa § 548 ods. 1 Občianskeho zákonníka a exekučný titul bol vykonateľný vo vzťahu k všetkým povinným.

29. Okresný súd v napadnutom uznesení z 25. júla 2023 zamietol sťažnosť oprávneného, pričom v odôvodnení zdôraznil, že aplikuje § 202 ods. 2 Exekučného poriadku, keďže sa v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi zamietnutia návrhu na vykonanie exekúcie uvedenými v namietanom rozhodnutí.

30. Ústavný súd nespochybňuje úlohu exekučného súdu pri skúmaní materiálnej a formálnej stránky vykonateľnosti notárskej zápisnice tak, ako to vyžaduje § 53 Exekučného poriadku. V posudzovanej veci však dospel k záveru, že exekučný súd pri rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu zo 7. novembra 2022 rezignoval na svoju úlohu garanta prístupu k spravodlivosti a neposkytol v odôvodnení napadnutého uznesenia z 25. júla 2023 odpovede na podstatné námietky sťažovateľa.

31. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia podmienok na vykonanie exekúcie je povinnosťou exekučného súdu vychádzať zo skutkového stavu, ktorý existuje v čase vydania uznesenia. Tento záver vyplýva zo subsidiárneho použitia § 217 CSP, ktorý sa vzťahuje aj na rozhodovanie súdu uznesením podľa § 234 ods. 2 CSP.

32. Z obsahu uznesenia zo 7. novembra 2022 vyplýva, že exekučný súd (napriek výzve adresovanej sťažovateľovi a jej splneniu) založil rozhodnutie o zamietnutí návrhu na vykonanie exekúcie na skutkovom stave, ktorý existoval v čase podania návrhu na vykonanie exekúcie, a nevysporiadal sa so zmenou stavu, ku ktorému došlo v čase jeho rozhodovania. Sťažovateľ túto okolnosť jasne a zrozumiteľne namietal v sťažnosti, ale od exekučného súdu v napadnutom uznesení nedostal explicitnú odpoveď. Rovnako okresný súd výslovne neodpovedal na námietku, že povinný 1 bol zaviazaný priamo z notárskej zápisnice a dodatočná výzva na plnenie tak z hľadiska hmotného práva nebola potrebná. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva ani odpoveď na námietku sťažovateľa, že pri neexistencii zákonnej povinnosti vyzvať na plnenie priameho dlžníka boli ručiteľia vyzvaní správne a včas na poskytnutie plnenia.

33. V súvislosti s obsahom a dôvodmi napadnutého uznesenia z 25. júla 2023 ústavný súd konštatuje, že zvolený procesný postup v zmysle § 202 ods. 2 Exekučného poriadku v okolnostiach prejednávanej veci má za následok ústavnú neudržateľnosť napadnutého rozhodnutia. Z dikcie predmetného ustanovenia Exekučného poriadku vyplýva, že exekučný súd je oprávnený pristúpiť k aplikácii daného procesného postupu vtedy, keď sa v plnom rozsahu stotožňuje s obsahom a kvalitou odôvodnenia rozhodnutia, ktoré má v sťažnostnom konaní preskúmať. Preskúmané rozhodnutie teda musí samo osebe obsahovať odpovede na podstatné sťažnostné námietky. V uvedenej veci však nejde o tento prípad. Sťažovateľ vzniesol z pohľadu ústavného súdu právne významné námietky, ale sudca okresného súdu v napadnutom uznesení na nich neposkytol relevantnú odpoveď. Následkom zvoleného postupu ústavný súd hodnotí odôvodnenie napadnutého

uznesenia z 25. júla 2023 ako nedostatočné, a tým nezlučiteľné s obsahom základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

34. Z požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva, že musí obsahovať také závery, že sťažovateľ nemusí hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov, a musí zodpovedať požiadavke, že s prijatými závermi je možné stotožniť sa ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj záverov skutkových, z ktorých právne závery vychádzajú (m. m. III. ÚS 311/07). Ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie nereflektuje dostatočne námietky sťažovateľa v jeho sťažnosti proti uzneseniu súdneho úradníka a vychádza zo skutkového zistenia, pri ktorom nie je možné identifikovať dôkazný základ.

35. Okresný súd napadnutým uznesením neposkytol sťažovateľovi ochranu jeho základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež právu na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vykonávacom konaní, čo bolo dôvodom na vyslovenie ich porušenia (výrok 1).

36. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci okresnému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (výrok 2). Okresný súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

IV.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu:

37. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010).

38. V súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) vychádzal z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením z 25. júla 2023 a jeho zrušením sa otvára priestor na to, aby sa okresný súd po vrátení veci v ďalšom konaní sám vysporiadal s ochranou uvedeného práva hmotnoprávneho charakteru. V tejto časti preto ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel (výrok 4).

V.

Trovy konania

39. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 799,36 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2023 a 1 úkon právnej služby vykonaný v roku 2024 (replika sťažovateľa). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2023 vo výške 208,67 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky účinnej do 31. decembra 2023) a v roku 2024 vo výške 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa

§ 11 ods. 3 vyhlášky v platnom a účinnom znení), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2023 v sume 12,52 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky) a za rok 2024 v sume 13,73 eur. Celková suma náhrady trov konania tak predstavuje sumu 799,36 eur. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. februára 2024

Libor Duľa
predseda senátu